

Laantageren end for Udlaaneren, isændeleshed naar denne er Statskassen. Naar jeg har foreslaaet 1000 Rd. pr. Td. Hartkorn, er dette tildeels skeet i den Overbeviisning, at den Gier der ikke kan lade sig roste med et saa stort Laan, vanskelig kan betragtes som en fuldstændig vederhæftig Debitor, men en saadan maa man ikke ønske ved Statskassens Hjælp at bringe ind i Forhold, som han vil have stor Vanskelighed ved at komme ud af igjen. Jeg har dog naturligvis ikke kunnet overse, at dette i en anden Henseende indeholder en Begrændning, der muligt paa enkelte Steder, navnlig i Sylland, kunde give et Resultat, der i og for sig ikke kunde anses for at være overensstemmende med Lovens Forudsætninger, og jeg har derfor subsidiairet stillet et Forslag, hvorefter Laanet i ethvert Tilfælde skulde nedsettes til tre Fjerdedele istedetfor fire Femtedele. Jeg er nemlig ikke istand til at kunne skjønne, rettere, end at man, naar Laanet skal udstrækkes saa vidt, at det kan naae indtil fire Femtedele af den høieste Eiendoms Værdi, ikke kan sige, at Statskassen er fri for at løbe en meget betydelig Risiko. Man kan nemlig i den Henseende ikke undlade at betragte Forholdene, saaledes som de foreligger, og jeg tilstaaer, at det er min Erfaring, at en Bondegaard i vor Tid ved Handel mellem Bonde og Bonde kjøbes til en saadan Pris, at fire Femtedele deraf udgjøre Mere, end der under almindelige Omstændigheder kan forventes i den. Det ligger i mange Forhold, som det ikke er fornødent for mig her at fremhæve, men, naar man er kommen til den Overbeviisning, at Prisen paa disse Gaarde for Tiden er en saadan, at den noget overgaaer deres virkelige Forrentningsværdi, og naar man dertil føjer den Betragtning, at Laanet skal gjælde ud over en Menneskealder, nemlig i 40 Aar, troer jeg, man maa sige, at det er en meget moderat Forsigtighedsregel, naar jeg for mit Vedkommende foreslaaer tre Fjerdedele af Eiendommens Værdi; yderligere vil jeg ikke kunne gaae. — Fra det Endringsforslag, der under Nr. 2 er stillet af et Medlem af Udvalget, det ærede Medlem for Sorø Amts 4de Valgkreds (Holstein), har mit

subsidiaire Forslag ikke nogen stor Forskjellighed, men naar jeg har indskrænket mig til at foretage den af mig foreslaaede enkelte Forandring i selve Lovforslagets Redaction, er det, fordi jeg troede, det kunde være ønskeligt at beholde det Hensyn til den afstaaede 10de Gaards Værdi, som ligger i Lovforslagets Redaction, og at det navnlig kunde have en vis Betydning, naar der istedetfor en Ret kun gaves en Bemyndigelse. Det er derfor, jeg har stillet det subsidiaire Forslag, men i Hovedsagen kan jeg være tilfredsstillet, naar man vedtager det af det ærede Medlem for Sorø Amts 4de Valgkreds (Holstein) stillede Forslag. — Der er endnu af det samme ærede Medlem stillet et Forslag til § 2, som jeg ubetinget maa forlange vedtaget. Jeg har ikke kunnet overbevise mig om, at der foreligger nogen som helst tilstrækkelig Grund til at udvide de Begunstigelser, man vil vise den 10de Mand, udover dem, der ere tilstaaede de 9. Jeg skal altsaa ikke have Noget imod, at de Begunstigelser, som vises i Anledning af Fæstegaardes Overgang til Fæsterne eller deres Familier, ogsaa vises de her omhandlede Personer, men ud over dette finder jeg ikke, der er tilstrækkelig Grund til at gaae, og de sidste 5 Ord, som findes i § 2: „Pantebrevet skrives paa ustemplet Papir“, kan jeg derfor ikke gaae ind paa. — Jeg skal saaledes anbefale det ærede Thing at vedtage de af Udvalgets Fleertal og Mindretal stillede Forslag, samt i ethvert Tilfælde det første af mig stillede Forslag, og at man, forsaavidt man ikke maatte foretrække noget af mine under Nr. 2 og 3 stillede Forslag, med Hensyn til Sikkerhedens Størrelse, i ethvert Tilfælde holder fast ved Udvalgets Mindretals Forslag, under Nr. 2.

Bille: Jeg har begjært Ordet for at udtale mig imod dette Lovforslag i dets Heelhed og de Grundtæninger, hvorpaa det hviler. Jeg skal imidlertid ikke følge det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 3die Valgkreds (M. Hage) i at støtte denne Indsigelse væsentlig paa denne Lovs finansielle Charakter eller paa den efterhaanden til en Slags Grundlov omhøiede Regel, at det skulde være formøent Folkethinget eller i det Hele taget Re-